

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 24 oraz art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po rozpatrzeniu wniosku z dnia 25 listopada 2014 roku przyznał H. P. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2014 roku tj. od osiągnięcia emerytalnego i ustalił termin płatności świadczenia na 25 dzień każdego miesiąca. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia tj. z lat 1971 -2013. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 60,13 %. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 60,13 % przez kwotę bazową w wysokości 3.191,93 zł wyniosła 1.919,31 zł. Do ustalenia wysokości emerytury Zakład uwzględnił 32 lata, 5 miesięcy i 16 dni tj. 389 miesięcy okresów składkowych, 2 lata, 2 miesiące i 11 dni tj. 26 miesięcy okresów nieskładkowych oraz 8 lat, 8 miesięcy i 1 dzień tj. 104 miesiące okresu uzupełniającego (rola). Wysokości emerytury wyliczona zgodnie z art. 53 wspomnianej ustawy wyniosła łącznie 1.604,03 (tj. $24\% \times 3.191,93 \text{ zł} = 766,06 \text{ zł}$; $[389 \times 1,3\%] / 12 \times 1.919,31 \text{ zł} = 808,80 \text{ zł}$; $[26 \times 0,7\%] / 12 \times 1.919,31 \text{ zł} = 29,17 \text{ zł}$). Do świadczenia przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 123,12 zł tj. łącznie 1.727,15 zł. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 87.915.69 zł, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 228.660,58 zł. Średnie dalsze trwanie życia przyjęto w wymiarze 208,50 miesięcy. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 1.518,35 zł. Do świadczenia przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w wysokości 80,90 zł tj. łącznie 1.599,25 zł. W związku z powyższym wysokości emerytury wyliczona zgodnie z art. 183 wspomnianej ustawy wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2014 roku wyniosła 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej tj. 345,43 zł oraz 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej tj. 1.279,40 zł, łącznie wysokość świadczenia z uwzględnieniem zwiększenia rolnego wyniosła 1.624,83 zł brutto od dnia 1 marca 2015 roku. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie przyjął do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, wynagrodzenia wskazanego w latach 1974-1976 w legitymacji ubezpieczeniowej, gdyż brak jest pieczętki osoby dokonującej wpisu. Za okres od dnia 1 czerwca 1973 roku do dnia 30 kwietnia 1979 roku przyjęto obowiązujące w danym czasie wynagrodzenia minimalne. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył okresu zatrudnienia od dnia 12 czerwca 1965 roku do dnia 31 stycznia 1967 roku, gdyż H. P. nie został Pan zgłoszony do ubezpieczenia społecznego w zakładzie (...). Ponadto nie uznał okresu od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 30 grudnia 1987 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. na stanowisku elektryk maszyn rolniczych, z uwagi na brak świadectwa pracy za w/w okres zatrudnienia. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że przedłożona legitymacja ubezpieczeniowa nie może stanowić dowodu w sprawie, gdyż brak jest okładki oraz informacji na kogo została wystawiona, legitymacja ubezpieczeniowa wydana w dniu 13 marca - rok nieczytelny wystawiona na H. P. zawiera pieczętki Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. z dwiema datami poświadczenia: 11 listopada 1986 rok oraz 25 listopada 1987 rok, jednakże nie można uznać, że H. P. pracował w ciągłości w okresie od dnia 11 listopada 1986 rok do dnia 25 listopada 1987 rok. Wskazano, że H. P. podnosi, iż w latach 1979-1984 (bez określenia dokładnego okresu) był oddelegowany z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej do pracy w Zakładzie (...), na co nie przedstawił żadnych dokumentów – brak jest również wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podniósł, iż żaden z powołanych świadków nie był w latach 1979-1984 pracownikiem Zakładu (...), wobec powyższego świadkowie nie mogą potwierdzić, czy w latach 1979-1984 pracował w Zakładzie (...), gdyż nie byli w tym okresie współpracownikami. Wskazano, że świadek S. J. pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. w okresie od dnia 1 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1994 roku, przedstawił na tę okoliczność świadectwo pracy z dnia 31 maja 1994 roku oraz kartę ewidencji pracy i dochodów ubezpieczonego wskazującą, iż był członkiem spółdzielni. Świadek K. R. (1) pracował w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. w okresie od dnia 1 sierpnia 1979 roku do dnia 31 marca 1990 roku, przedstawił na tę okoliczność świadectwo pracy z dnia 31 marca

1990 roku oraz kartę ewidencji pracy i dochodów ubezpieczonego wskazującą, iż był członkiem spółdzielni. Wskazano także, iż ubezpieczony nie dostarczył dokumentów z Archiwum (...) w P., wobec czego nie można potwierdzi, czy był członkiem spółdzielni.

/decyzja - k. 175-180 akt ZUS/

W dniu 6 lutego 2015 roku H. P. złożył odwołanie od powyższej decyzji, w zakresie ustalenia wysokości przyznanego mu świadczenia tj. niezaliczenia okresu pracy od dnia 1 sierpnia 1979 roku do dnia 31 marca 1990 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł.. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, iż za powyższy okres nie był w stanie dostarczyć oryginalnych dokumentów, ponieważ uległy spaleni. H. P. wskazał, iż dostarczył legitymację ubezpieczeniową, w której jest wpis potwierdzający pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. jednocześnie, powołał świadków, którzy potwierdzili, jego zatrudnienie. Wskazał, iż posiada przepustkę tymczasową z Fabryki (...) w K., gdzie został oddelegowany z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...), która posiadała umowę współpracy z w/w Fabryką. Odwołujący podniósł, iż posiada 52 lata stażu pracy i w jego ocenie wysokość przyznanej emerytury jest stanowczo za niska.

/odwołanie - k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 lutego 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał, że zgodnie z pismem Archiwum (...) w P. z dnia

1 grudnia 2014 roku w rejestrze akt osobowych byłych pracowników (członków) spółdzielni, według którego przekazano akta osobowe do archiwum, wykazany został jeden pracownik o danych: H. P., ale w wyniku weryfikacji teczek akt osobowych ustalono, że dokumentacja ta dotyczy innej osoby noszącej to samo imię i nazwisko, co wnioskodawca. Ponadto organ rentowy podniósł, iż gdyby wnioskodawca był członkiem spółdzielni, zaliczenie okresu zatrudnienia do stażu, byłoby możliwe tylko w przypadku wykazania przez wnioskodawcę ilości dniówek obrachunkowych. Odnosząc się do przedłożonego wraz z odwołaniem oryginału przepustki tymczasowej wystawionej przez zakład (...) w K., wskazał, iż dokument nie zawiera niezbędnych danych do uznania, że wnioskodawca był zatrudniony w tym zakładzie. Na przepustce widnieje jedynie wpis, że jest ona ważna do dnia 31 grudnia 1987 roku, dodatkowo jest informacja o zakładzie pracy Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...). Nie wskazano danych identyfikacyjnych: daty urodzenia, imienia ojca oraz numeru dokumentu tożsamości jak również zajmowanego stanowiska (tylko imię i nazwisko H. P.).

/odpowiedź na odwołanie - k. 4-4 odwrot/

Na rozprawie w dniu 2 marca 2016 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy i pełnomocnika ZUS: 00:08:08, 00:09:49 – płyta CD k. 19/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca H. P. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W dniu 24 listopada 2014 roku H. P. złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1-8 plik IV akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 27 stycznia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał H. P. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2014 roku tj. od osiągnięcia emerytalnego. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i od dnia 1 marca 2015 roku wyniosła 1.624,83 zł brutto z uwzględnieniem zwiększenia rolnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał m.in. okresu zatrudnienia od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 30 grudnia 1987 roku w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. na stanowisku elektryk maszyn rolniczych, z uwagi na brak świadectwa pracy za w/w okres zatrudnienia. Dodatkowo organ rentowy podniósł, że przedłożona legitymacja ubezpieczeniowa nie może stanowić dowodu w sprawie, gdyż brak jest okładki oraz informacji, na kogo została wystawiona. Ponadto wskazał, że legitymacja ubezpieczeniowa wydana w dniu 13 marca - rok nieczytelny wystawiona na H. P. zawiera pieczętki Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. z dwiema datami poświadczenia: 11 listopada 1986 rok oraz 25 listopada 1987 rok, jednakże nie można uznać, że H. P. pracował w ciągłości w okresie od dnia 11 listopada 1986 roku do dnia 25 listopada 1987 roku. Wskazano, że H. P. wskazuje, iż w latach 1979-1984 (bez określenia dokładnego okresu) był oddelegowany z Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej do pracy w Zakładzie (...), na co nie przedstawił żadnych dokumentów – brak jest również wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Ubezpieczony nie dostarczył także żadnych dokumentów z Archiwum (...) w P., którymi dysponują powołani przez niego świadkowie, wobec czego nie można potwierdzić, czy był członkiem spółdzielni.

/decyzja - k. 175-180 akt ZUS/

H. P. będąc członkiem Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. w okresie od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 30 grudnia 1987 roku wykonywał pracę w oparciu o stosunek członkostwa.

/wpisy do legitymacji ubezpieczeniowej – k. 73-74 akt ZUS, zeznania świadka S. J.: 00:35:16 – płyta CD k. 19, zeznania świadka K. R. (2): 00:48:35, 01:03:35 – płyta CD k. 19, zeznania świadka Z. S.: 01:04:55 – płyta CD k. 19, zeznania wnioskodawcy: 00:04:06 – płyta CD k. 19 w zw. z 00:03:53 – płyta CD k. 29/

Wnioskodawca w ramach członkostwa był także delegowany przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Ł. do wykonywania pracy w (...) Fabryki (...) w K. na podstawie przepustki ważnej do dnia 31 grudnia 1987 roku.

/przepustka – koperta k. 3, zeznania świadka S. J.: 00:35:16 – płyta CD k. 19, zeznania świadka K. R. (2): 00:48:35, 01:00:28 – płyta CD k. 19, zeznania świadka Z. S.: 01:04:55 – płyta CD k. 19, zeznania wnioskodawcy: 00:04:06 – płyta CD k. 19 w zw. z 00:03:53 – płyta CD k. 29/

W trakcie delegacji do wykonywania pracy w (...) Fabryki (...) w K. wnioskodawca w razie potrzeby świadczył również pracę dla Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. np. w wolne soboty.

/zeznania świadka S. J.: 00:35:16 – płyta CD k. 19/

Członkowie Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. mieli wypłacane wynagrodzenie według dniówek obrachunkowych, również w okresie delegacji do wykonywania pracy w (...) Fabryki (...) w K.. Co miesiąc wypłacano członkom wynagrodzenie w formie zaliczkowej, które były wyrównywane na koniec roku obrachunkowego.

/zeznania świadka S. J.: 00:35:16 – płyta CD k. 19, zeznania świadka K. R. (2): 00:48:35, 00:51:56, 01:00:28 – płyta CD k. 19, zeznania wnioskodawcy: 00:04:06 – płyta CD k. 19 w zw. z 00:03:53 – płyta CD k. 29/

W Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. doszło do pożaru w jednym z pomieszczeń archiwów, w wyniku którego nastąpiło zniszczenie części dokumentacji osobowo-płacowej, w tym dotyczącej wnioskodawcy.

/zeznania świadka S. J.: 00:35:16 – płyta CD k. 19, zeznania świadka K. R. (2): 00:59:02 – płyta CD k. 19, zeznania wnioskodawcy: 00:04:06 – płyta CD k. 19 w zw. z 00:03:53 – płyta CD k. 29/

Brak jest dokumentacji osobowo-płacowej H. P. w Archiwum (...) w P., do którego przekazane zostały akta osobowe członków Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł..

/pismo Archiwum (...) w P. z dn. 1.12.2014 r. – k. 99-100 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, a mianowicie o powołane wyżej dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz w załączonych aktach organu rentowego, a także na podstawie osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy oraz świadków S. J., K. R. (2) oraz Z. S. wykonujących pracę z wnioskodawcą w spornym okresie, a zatem posiadających wiedzę odnośnie charakteru zatrudnienia wnioskodawcy i sposobu wynagradzania członków spółdzielni. Zgromadzone dokumenty, zeznania wnioskodawcy oraz zeznania świadków nie budzą wątpliwości, co do ich wiarygodności.

Wskazać należy, że ostatecznie wobec faktu przyznania przez wnioskodawcę, że w spornym okresie mógł być członkiem spółdzielni oraz, że jego wynagrodzenie mogło być ustalane w oparciu o dniówki obrachunkowe, to stan faktyczny był w całości bezsporny pomiędzy stronami, gdyż spór sprowadza się w istocie do odmiennej oceny obowiązujących przepisów.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy art. 26 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku Nr 748 ze zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Ponadto stosownie do ust. 2 i 3 w/w przepisu wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach, a średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach. Z kolei ust. 4 i ust. 5 tego samego przepisu stanowi, iż Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2. Tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego.

Natomiast w myśl art. 53. ust 1 wyżej wskazanej ustawy emerytura wynosi 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, oraz po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych i po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych z uwzględnieniem art. 55.

Z kolei art. 183 ust. 1 i ust. 5 omawianej ustawy stanowi, iż emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 roku, z wyjątkiem ubezpieczonych, którzy pobrali emeryturę na podstawie przepisów art. 46 lub 50, o ile osoba ta nie była członkiem otwartego funduszu emerytalnego albo złożyła wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2013 albo 2014, wynosi:

1) 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 oraz

2) 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26.

Zgodnie z treścią art. 116 ust. 5 wspomnianej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, co oznacza, że ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na wnioskodawcy.

Zgodnie z § 21 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i (Dz. U. Nr 237 poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru

emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana tu regulacja, wyrażona także w poprzednio obowiązującym Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10 poz. 49 ze zm.) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak, aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak m. in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324 a także Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrok z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sąd Apelacyjny w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sąd Apelacyjny w Białymstoku III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Należy podkreślić, iż Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe.

Dlatego, w niniejszej sprawie Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dokumentacji związanej ze spornym okresem pracy wnioskodawcy, zeznań wnioskodawcy i świadków S. J., K. R. (2) oraz Z. S., co pozwoliło w sposób wszechstronny przeanalizować zasadność jego żądania.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca zażądał uwzględnienia, przy ustalaniu wysokości jego emerytury okresu zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. od dnia 1 maja 1979 roku do dnia 30 grudnia 1987 roku.

Z poczynionych przez Sąd na podstawie zeznań świadków ustaleń wynika, iż w spornym okresie H. P. wykonywał pracę w oparciu o stosunek członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł., a także w ramach delegacji w (...) Fabryce (...) w K.. Świadkowie zeznali zgodnie, że wszystkie osoby wykonujące pracę w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. byli jej członkami, a ich wynagrodzenie było wypłacane w formie dniówek obrachunkowych. Wnioskodawca pomimo początkowego wskazania w ramach informacyjnych wyjaśnień, iż nie był członkiem spółdzielni, a wynagrodzenie jego było wyliczane według stawki godzinowej, ostatecznie w swoich zeznaniach przyznał, że w spornym okresie mógł być członkiem spółdzielni oraz, że jego wynagrodzenie mogło być ustalane w oparciu o dniówki obrachunkowe, jednakże nie pamiętał tych okoliczności.

Prawa i obowiązki członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych są uregulowane w odmienny sposób od obowiązków i praw pracowniczych. Aktem szczególnym regulującym także wykonywanie przez nich pracy jest ustawa z dnia 16 września 1982 roku - Prawo spółdzielcze (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r. poz. 21).

W art.155 § 1 w/w ustawy stwierdza się, że zdolny do pracy członek spółdzielni ma prawo i obowiązek pracować w spółdzielni w rozmiarze ustalonym corocznie przez zarząd, stosownie do potrzeb wynikających z planu działalności gospodarczej spółdzielni. Ustawa w Tytule II Dziale I zawiera przepisy dotyczące Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych. Przepis art. 138 ustawy stanowi o przedmiocie działalności Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych (prowadzenie wspólnego gospodarstwa rolnego oraz działalności na rzecz indywidualnych gospodarstw rolnych członków), art. 156 §1 dotyczy zatrudnienia domowników członków Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, art. 157 dopuszcza możliwość zatrudniania innych osób na podstawie umowy o pracę lub na podstawie innego stosunku prawnego (którego przedmiotem jest świadczenie pracy), art. 158 § 1 dotyczy wynagrodzenia członka za pracę w formie udziału o dochodzie podzielnym stosownie do wkładu ich pracy, art. 160 przewidział zaś prawo członków i domowników do corocznego urlopu wypoczynkowego (w wymiarze i według zasad określonych w statucie). Z przepisów wskazanej ustawy wynika, że członkowie spółdzielni produkcyjnej i ich domownicy mogą świadczyć pracę na rzecz spółdzielni wyłącznie w oparciu o stosunek członkostwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 roku okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne - pracy na obszarze Państwa Polskiego w rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i w innych spółdzielniach zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, w zespołowych gospodarstwach rolnych spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku (...) oraz pracy na rzecz tych spółdzielni:

a) objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,

b) przed dniem objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego z tego tytułu;

W tym miejscu należy wyjaśnić, że warunki podlegania ubezpieczeniu społecznemu - w okresie, którego dotyczy spór - należy odnieść do art. 1 w związku z art. 2 pkt 3 dekretu z dnia 4 marca 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. nr 27 poz. 135 ze zm.), wymieniającego jako podmioty ubezpieczenia społecznego członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz innych spółdzielni, zrzeszonych w (...) Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, wykonujących pracę w tych spółdzielniach, członków spółdzielni kółek rolniczych zrzeszonych w Krajowym Związku (...), którzy wykonują pracę w zespołowych gospodarstwach rolnych tych spółdzielni i pozostałe osoby, wykonujące pracę w spółdzielniach i wynagradzane według zasad obowiązujących członków tych spółdzielni. Trzeba z tego wnosić, że każdy członek rolniczej spółdzielni produkcyjnej, który wykonywał pracę na jej rzecz, wykonywał pracę objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Objęcie pracy członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych ubezpieczeniem społecznym nie było zastrzeżone innymi warunkami, lecz jednocześnie samo podleganie obowiązkowi ubezpieczenia należy uznać za niewystarczające do zaliczenia okresu ubezpieczenia z tytułu pracy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej do okresów składkowych. Uwzględniając kontekst systemowy ubezpieczeń społecznych sprzed reformy tj. przed dniem 1 stycznia 1991 roku trzeba stwierdzić, że wymiar świadczonej pracy miał również wpływ na podleganie ubezpieczeniu społecznemu i wprowadzona w art. 4 dekretu zasada ustalania okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń przez uznawanie za dzień pracy 8 godzin pracy, za miesiąc 20 dni i za rok pracy rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni lub odpowiednio 18 dni w miesiącu i 220 dni w roku, gdy użytkował działkę przyzagrodową lub dostarczał spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym, poza członkostwem w spółdzielni, decydowała o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu. Nie można pomijać, że w art. 8 ust. 4 równoległej obowiązującej ustawy z dnia 23 stycznia 1968 roku o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.) zastrzeżono uwzględnianie przy ustalaniu okresów zatrudnienia wymaganych do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej tylko okresów zatrudnienia wykonywanego w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie.

W zakresie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego dla członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych ówczesne regulacje rzutują obecnie na uwzględnianie okresu pracy w spółdzielni jako okresu składkowego, zważywszy że w art. 195 o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wymieniono wśród uchylonych przepisów dekretu z dnia 4 marca 1976 r. jego art. 4, wskazując tylko na art. 1, 2, 3 pkt 3, 5 i 9, ust. 2 pkt 3 i ust. 3, art. 13-16, art. 18-20, art. 22, art. 25, art. 26, art. 28. Ponadto na podstawie art. 194 ustawy emerytalnej zostały utrzymane w mocy przepisy wykonawcze wymienionego dekretu. W tym stanie rzeczy należy przyjąć, że dopiero współcześnie tytułem ubezpieczenia społecznego jest członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej bez dodatkowych warunków (por. art. 6 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.).

Stosowanie przeliczników dniówek obrachunkowych na okresy ubezpieczenia społecznego uzasadnione było ze względu na różnicę między pracą wykonywaną w ramach stosunku pracy, a pracą świadczoną w ramach stosunku członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK

142/04, OSNP 2005 Nr 17, poz. 272 i z dnia 5 czerwca 1968 r., I PR 183/68, niepub.). Stosowanie przepisów o ubezpieczeniu społecznym musiało uwzględniać swoisty stosunek prawny, odmienny zarówno od pracowniczego, jak i od spółdzielczego stosunku pracy, w którym pozostawali członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych, opierający się na prawie i obowiązku każdego zdolnego do pracy członka spółdzielni do wykonywania pracy w spółdzielni w zakresie ustalonym przez statut lub uchwałę walnego zgromadzenia (art. 113 ustawy z dnia

17 lutego 1961 r. o spółdzielniach i ich związkach, Dz.U. z 1961 r., Nr 12, poz. 61) oraz przyjmowania za podstawę obliczania wkładu pracy członków dniówki obrachunkowej (art. 116 ustawy o spółdzielniach i ich związkach). Ten sposób obliczania stosowany był zresztą tylko do okresów pracy w spółdzielni przypadających po dniu 1 lipca 1962 roku, kiedy wprowadzono nową ewidencję, odpowiadającą potrzebom emerytalnym; za okres do dnia

30 czerwca 1962 roku za 1 dzień pracy przyjmowało się dniówkę obrachunkową - nie więcej jednak niż 300 rocznie, a jeżeli w spółdzielni brak było ewidencji dniówek obrachunkowych, zaliczało się 100 dni za każdy rok członkostwa. Wyznacznikiem pracy w spółdzielni nie był przeto dzień pracy, ale szczególny miernik nakładu pracy, którym była dniówka obrachunkowa (dniówka inwentarzowa, także złoty obrachunkowy), a czasem stawki wynagrodzenia za poszczególne roboty. Ogólna liczba dniówek uzyskanych w danym roku gospodarczym stanowiła podstawę do obliczenia wynagrodzenia członka za dany rok, płatnego zaliczkowo i wyrównywanego po sporządzeniu i zatwierdzeniu bilansu.

Za utrwalone zarówno w literaturze jak i judykaturze sądów powszechnych i Sądu Najwyższego należy przyjąć stanowisko, że w stosunku do członków rolniczej spółdzielni produkcyjnej istotne znaczenie dla zaliczenia okresu pracy do emerytalnego stażu pracy jest przepracowanie wymaganej ilości dniówek obrachunkowych, a nie faktyczny okres pozostawania w ubezpieczeniu. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 1979 r., II UR 7/79, N. Prawo 1981 nr 6, s. 87, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1999 r., II UKN 624/98, OSNAPiUS 2000 nr 14, poz. 556, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 września

2010 r., II UK 80/10, niepub., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie II UK 255/11 LEX nr 1227191; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie III AUa 1140/12 niepub.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia

10 stycznia 2013 r. w sprawie III AUa 996/12 niepub.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 stycznia 2013 r. w sprawie III AUa 976/12 niepub.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 października 2012 r. w sprawie III AUa 227/12 niepubl.).

Dowody zebrane w niniejszej sprawie nie pozwoliły na dokonanie ustaleń

w zakresie liczby przepracowanych przez wnioskodawcę w spornym okresie dniówek obrachunkowych. Celem zaliczenia do emerytalnego stażu pracy okresu członkostwa w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. ubezpieczony winien przedstawić dowody niebudzące jakichkolwiek wątpliwości i pozwalające na precyzyjne wyliczenie ilości przepracowanych dniówek obrachunkowych. Takimi dowodami nie były zeznania świadków, którzy wyrażając przekonanie, co do stałej pracy w systemie co najmniej 8 godzin dziennie nie podali żadnych danych, na podstawie których możliwe byłoby precyzyjne ustalenie dniówek obrachunkowych przepracowanych przez wnioskodawcę.

H. P. nie przedłożył w postępowaniu zasad ustalania przeliczników dniówek, ewidencji przepracowanych dniówek obrachunkowych, ani też nie udokumentował ich ilości w spornym okresie w jakikolwiek inny sposób, dlatego też nie można okresu pracy wnioskodawcy w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ł. zaliczyć do okresu zatrudnienia mającego wpływ na wysokość świadczenia emerytalnego.

Podkreślić należy, że nie jest możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy w spornym okresie na podstawie wynagrodzeń uzyskanych przez świadka K. R. (1), gdyż jego także łączył stosunek członkostwa z Rolniczą Spółdzielnią Produkcyjną w Ł.. Godzinowa długość dniówki obrachunkowej była uzależniona przede wszystkim od rodzaju prac wykonywanych w danym momencie, zaś zasady ustalania przeliczników dniówek ustalały kryteria przyjęte w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej. Nie jest zatem prawdopodobne, aby wnioskodawca przez cały sporny okres otrzymywał wynagrodzenie w tożsamej wysokości co K. R. (1).

Reasumując - organ rentowy w sposób prawidłowy obliczył wysokość emerytury wnioskodawcy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada wyżej przytoczonym przepisom prawa i w konsekwencji orzekł, jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalając odwołanie wnioskodawcy.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

21.03.2016r.